

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

Rapport

Håbo kommun

KPMG AB

2023-12-06

Antal sidor 16

Bilagor 1

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	5
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	5
2.2	Revisionskriterier	6
2.3	Metod	6
3	Resultat av granskningen	7
3.1	Övergripande styrdokument och organisering avseende intern kontroll	7
3.2	Kommunstyrelsens och nämndernas arbete vad gäller intern kontroll	11
4	Samlad bedömning och rekommendationer	14
A	Kommunstyrelsens och nämndernas arbete vad gäller intern kontroll	16
A.1	Kommunstyrelsen	16
A.2	Barn- och utbildningsnämnden	20
A.3	Bygg- och miljönämnden	22
A.4	Vård- och omsorgsnämnden	23
A.5	Socialnämnden	25
A.6	Kultur- och fritidsnämnden	28
A.7	Lönenämnden	29
A.8	Valnämnden	30
A.9	Krisledningsnämnden	30

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

1 Sammanfattning

KPMG har av Håbo kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens arbete vad gäller intern kontroll, särskilt avseende områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Syftet med granskningen har varit att granska om kommunstyrelsen och nämnderna har en tillräcklig och ändamålsenlig intern kontroll, särskilt avseende områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet.

Utifrån vår granskning kan vi konstatera att kommunstyrelsen och stor del av nämnderna under 2023 utvecklat system och rutiner för interna kontrollen enligt reglementet för intern kontroll.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen och nämnderna delvis har en tillräcklig och ändamålsenlig intern kontroll, särskilt avseende områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet.

Våra bedömningar och rekommendationer kopplat till revisionsfrågorna redovisas nedan:

Revisionsfråga	Bedömning: I allt väsentligt	Rekommendationer
Finns ändamålsenliga styrdokument som definierar intern kontroll samt finns det system och rutiner för en tillfredsställande intern kontroll?	<p>Kommunen har ett reglemente och rutiner för intern kontroll. Reglementet bör uppdaterats då inte längre är gällande.</p> <p>Reglementet och rutinerna för intern kontroll ger stöd i processen av arbetet med intern kontroll. Vi noterar dock att reglementet i vissa fall bedömer ett riskvärde om 4 som en låg risk och i vissa fall som en medium risk. Detta skapar en otydlighet kring vilken nivå ett riskvärde om 4 ska ges. Vidare anger rutinerna att åtgärder ska planeras för de processer där riskerna bedömts som kritisk eller i vissa fall vid bedömning medium. Det finns här en otydlighet kring när åtgärder behöver planeras för en medium risk.</p>	<p>Initiera revidering av reglemente och bereda den inför beslut av kommunfullmäktige då nuvarande reglementet inte längre är gällande.</p> <p>Vi rekommenderar kommunstyrelsen att i revideringen föreslå ett förtydligande i reglementet avseende om en risk med riskvärdet 4 ska bedömas som en låg risk eller en medium risk.</p> <p>Vi rekommenderar kommunstyrelsen att i rutinerna för intern kontroll förtydliga när en åtgärd behöver planeras för en medium risk.</p>
Revisionsfråga	Bedömning: I allt väsentligt / delvis	Rekommendationer

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

<p>Har nämndens ledamöter tillräckliga kunskaper om sitt ansvar?</p>	<p>Kommunstyrelsen, vård- och omsorgsnämnden, socialnämnden samt bygg- och miljönämnden har i all väsentlighet tillräckliga kunskaper om sitt ansvar för intern kontroll.</p> <p>Nämndens ledamöter för kultur- och fritidsnämnden samt barn- och utbildningsnämnden bedöms delvis ha tillräckliga kunskaper. I kontakt med kultur- och fritidsnämnden anger dem att de inte har någon dokumentation av att utbildningstillfällen har ägt rum. Förvaltningschefen på barn- och utbildningsförvaltningen anser att nämnden inte har fått tillräckliga utbildningsinsatser, medan ordförande för barn- och utbildningsnämnden anser att nämnden delvis har fått tillräcklig utbildning.</p>	<p>Vi rekommenderar att genomföra utbildningar avseende intern kontroll för barn- och utbildningsnämnden.</p>
<p>Revisionsfråga</p>	<p>Bedömning: Ja / Delvis</p>	<p>Rekommendationer</p>
<p>Belyser risk- och väsentlighetsanalyserna områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet?</p>	<p>Vår bedömning är att risk- och väsentlighetsanalyserna för kommunstyrelsen, vård- och omsorgsnämnden samt socialnämnden belyser områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet.</p> <p>I barn- och utbildningsnämndens, bygg- och miljönämndens och i kultur- och fritidsnämndens risk- och väsentlighetanalyser belyses inte alla tre områden.</p>	<p>Vi rekommenderar att områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet belyses ytterligare i risk- och väsentlighetsanalyserna för bygg- och miljönämnden samt barn- och utbildningsnämnden.</p>
<p>Revisionsfråga</p>	<p>Bedömning: Delvis</p>	<p>Rekommendationer</p>
<p>Ligger valda kontrollaktiviteter i linje med bedömningarna i risk- och väsentlighetsanalyserna?</p>	<p>De valda kontrollaktiviteterna stämmer överens med de risker som identifierats i risk- och väsentlighetsanalysen. Vi noterar dock att bygg- och miljönämnden samt kultur- och fritidsnämnden inkluderar risker i sin interna kontrollplan som bör accepteras. Vidare noterar vi att vård- och omsorgsnämnden samt socialnämnden inte inkluderar risker i sin interna kontrollplan som har ett riskvärde som bör hanteras. Vi noterar även att i</p>	<p>Vi rekommenderar kommunstyrelsen och nämnderna att se över hur risker bedöms för att kunna säkerställa att de risker med ett riskvärde som anges att de ska inkluderas i den interna kontrollplanen också återfinns i planen, samt att de risker som bör accepteras inte inkluderas i intern kontrollplanen.</p> <p>Vi rekommenderar även valnämnden och lönenämnden</p>

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

	kommunstyrelsens interna kontrollplan återfinns risker där det inte finns något kontrollmoment trots att det bör finnas enligt reglementet.	att upprätta en intern kontrollplan för år 2024.
Revisionsfråga	Bedömning: Ja	Rekommendationer
Är nämndens ledamöter delaktiga i framtagandet av riskbedömningar och internkontrollplaner?	Av granskningen framgår det att nämndens ledamöter tillsammans med tjänstemännen har en avstämning i form av en workshop avseende de risker som identifierats för att sedan ta fram en intern kontrollplan.	Vi rekommenderar att kommunstyrelsens och nämndernas ledamöter fortsatt säkerställer att de involveras i framtagande av riskbedömningar och internkontrollplaner.
Revisionsfråga	Bedömning: Ja	Rekommendationer
Är uppföljningarna av internkontrollplanen ändamålsenliga?	Nämnderna har gett en återrapportering till kommunstyrelsen angående intern kontroll som ligger till grund för delårsrapporteringen i augusti. Vi har även tagit del av utvärderingsdokumenten som ligger till grund för delårsrapporteringen.	Vi rekommenderar att styrelse och nämnderna fortsatt säkerställer att återrapportering av internkontrollarbete sker i den utsträckning som internkontrollreglementet föreskriver.
Revisionsfråga	Bedömning: Ja	Rekommendationer
Har kommunstyrelsen utövat sin uppsiktsplikt avseende den verksamhet som de nämnder som ingår i granskningen ansvarar för?	Kommunstyrelsen har tagit del av nämndernas uppföljningsrapporter avseende intern kontroll och har upprättat en delårsrapport där intern kontroll inkluderas.	Vi rekommenderar kommunstyrelsen att fortsatt utövar sin uppsiktsplikt genom att ta del av nämndernas uppföljningsrapporter och vid större avvikelser rekommenderar kommunfullmäktige att vidta åtgärder.
Revisionsfråga	Bedömning: I allt väsentligt	Rekommendationer
Hur säkerställs att åtgärder vidtas vid behov?	Kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, bygg- och miljönämnden samt kultur- och fritidsnämnden har presenterat åtgärder. Socialnämnden samt vård- och omsorgsnämnden kommer presentera åtgärder i en större rapport i december 2023.	Vi rekommenderar socialnämnden samt vård- och omsorgsnämnden att åtgärder med anledning av genomförd intern kontroll presenteras i december.

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

2 Bakgrund

KPMG har av Håbo kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens arbete vad gäller intern kontroll, särskilt avseende områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Av kommunallagens 6 kapitel 6 § framgår att nämnderna, var och en på sitt område, ska tillse att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten i övrigt. De ska även tillse att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett tillfredsställande sätt. Kommunstyrelsen och nämnderna ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges mål, uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget bör respektive organisation bygga upp system och rutiner för ledning, styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa tillämpas.

Revisorerna har utifrån sin riskbedömning konstaterat att det finns ett behov av att genomföra en granskning av området med särskild tonvikt på områdena

- Lagefterlevnad,
- Verkställighet av beslut och givna uppdrag samt
- Upphandling och avtalstrohet.

En bristfällig styrning, uppföljning och kontroll av dessa områden kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt och att kommunens mål inte nås. Revisionsobjekten i denna granskning är kommunstyrelsen och samtliga och nämnder.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen har syftat till att granska om kommunstyrelsen och nämnderna har en tillräcklig och ändamålsenlig intern kontroll, särskilt avseende områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet.

Granskningen har besvarat följande revisionsfrågor:

- Finns ändamålsenliga styrdokument som definierar intern kontroll samt finns det system och rutiner för en tillfredsställande intern kontroll?
- Har nämndens ledamöter tillräckliga kunskaper om sitt ansvar?
- Belyser risk- och väsentlighetsanalyserna områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet?
- Ligger valda kontrollaktiviteter i linje med bedömningarna i risk- och väsentlighetsanalyserna?
- Är nämndens ledamöter delaktiga i framtagandet av riskbedömningar och internkontrollplaner?
- Är uppföljningarna av internkontrollplanen ändamålsenliga?

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

- Har kommunstyrelsen utövat sin uppsiktsplikt avseende den verksamhet som de nämnder som ingår i granskningen ansvarar för?
- Hur säkerställs att åtgärder vidtas vid behov?

Granskningen omfattar kommunstyrelsens och nämndernas internkontrollarbete för 2023, särskilt avseende områdena:

- Lagefterlevnad,
- Verkställighet av beslut och givna uppdrag samt
- Upphandling och avtalstrohet.

Granskningen avser samtliga nämnder förutom överförmyndarnämnden då Uppsala kommun är värdkommun för nämnden.

Granskningen har varit av övergripande karaktär och fokuserar på de delar av internkontrollarbetet styrelse och nämnderna är involverade i. Granskningen avser verksamhetsåret 2023. Kommunens förvaltningar utför ett omfattande kvalitets- och kontrollarbete som inte har berörts inom ramen för den här granskningen.

2.2 Revisionskriterier

I granskningen utgörs revisionskriterierna av:

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Tillämpbara interna regelverk och policyer.

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av reglemente över intern kontroll och rutiner för intern kontroll. Dokumentstudier har även gjorts av styrelse och nämndernas reglementen, interna kontrollplaner, risk- och väsentlighetsanalyser, uppföljningsdokument samt Håbo kommuns delårsrapportering.
- Intervju har genomförts med Håbo kommuns kanslichef. Skriftliga frågor har även skickats ut till förvaltningschefer samt ordföranden för kommunstyrelsen, bygg- och miljönämnden, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden samt vård- och omsorgsnämnden.

Rapporten är faktakontrollerad gällande intervju/avstämningar. Vid faktaavstämning har även kommunstyrelsens ordförande, kommundirektör och ekonomichef getts tillfälle att återkoppla synpunkter.

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

3 Resultat av granskningen

Granskningens resultat presenteras i två delar, en sammanfattande del där granskningens övergripande iakttagelser och bedömningar belyses samt i en bilaga där iakttagelser hänförliga till respektive kommunstyrelse och nämnd belyses enskilt.

3.1 Övergripande styrdokument och organisering avseende intern kontroll

3.1.1 Reglemente intern kontroll

Kommunfullmäktige har antagit ett reglemente för intern kontroll år 2018 som gäller för kommunstyrelsen och övriga nämnder¹. Vi noterar att reglementet endast gäller i fyra år, vilket även uppmärksammas i den utvärdering av intern kontroll som gjordes för år 2022. I utvärderingen² anges att en aktualitetsprövning av reglementet ska genomföras under 2023.

Reglementet syftar till att säkerställa en god intern kontroll i kommunens verksamheter. Den interna kontrollen ska med en rimlig grad av säkerhet säkerställa att:

- Kommunens verksamhet är ekonomisk och resultatrik
- Informationen som besluten grundar sig på är tillräcklig och tillförlitlig
- Lagens bestämmelser, myndighetsföreskrifter och fattade beslut iakttas
- Egendom och resurser tryggas

Av reglementet framgår att kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att det finns ett välfungerande system för intern kontroll av kommunen. Kommunstyrelsen ska ansvara för att organisationen för intern kontroll upprättas, att den fungerar ändamålsenligt samt att rapporteringen av den interna kontrollen är tillfredsställande. Kommunstyrelsen ska även utforma kommunövergripande rutiner för planering och uppföljning av intern kontroll, utforma konkreta anvisningar för nämndernas rapportering samt bevaka att reglementet för intern kontroll följs.

Reglementet anger att respektive nämnd har ansvaret för den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde. Reglementet anger att detta ansvar innebär att nämnderna ska

- Upprätta en organisation för nämndernas interna kontroll
- Vid behov utforma kompletterande regler och anvisningar för den interna kontrollen anpassad till nämndens behov
- Upprätta en planering för hur genomförandet av den interna kontrollen ska gå till
- Fastställa hur brister i den interna kontrollen ska rapporteras

¹ Reglemente internkontroll, Kommunfullmäktige, 2018-12-10 §176

² Utvärdering av system och rutin för intern kontroll 2022, Kommunstyrelsen, 2023-09-27

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

- Åtgärda de brister i verksamheten som uppmärksammas genom den interna kontrollen

Vidare anges att förvaltningschefen (eller motsvarande) ansvarar för att de konkreta interna rutinerna i verksamheten är utformade så att en god intern kontroll kan upprätthållas. Budgetansvariga chefer ska informera underställd personal om vilka regler, anvisningar och rutiner för upprätthållande av en god intern kontroll som gäller inom respektive verksamhet/avdelning/enhet. De ska även se till att de arbetsmetoder som används bidrar till en god intern kontroll. Enligt reglementet är alla anställda skyldiga att följa regler/rutiner/anvisningar gällande intern kontroll.

Fel och brister i verksamheten som identifieras av den interna kontrollen ska rapporteras till närmast överordnad som i sin tur rapporterar vidare uppåt i organisationen.

Reglementet anger att varje nämnd ska genomföra en riskanalys som ska dokumenteras och uppdateras vid behov, i syfte att säkerställa att den omfattar aktuella risker. Identifierade risker ska värderas utifrån en bedömning av sannolikheten för att risken inträffar och vilken konsekvens för verksamheten risken medför. Bedömningen av sannolikheten och dess konsekvens tilldelas ett värde mellan 1–4, där 1 är låg sannolikhet / liten konsekvens och 4 är mycket hög sannolikhet / mycket stor konsekvens. Värdet för sannolikheten och konsekvensen multipliceras sedan med varandra och tilldelas ett nytt värde.

Beroende på det multiplicerade värdets storlek kategoriseras risken till någon av de tre nivåerna låg, medium eller kritisk. Av den mall över risk- och väsentlighetsanalys som återfinns i reglementet framgår det att en risk som får värdet 12 eller högre bedöms som kritiska. En kritisk nivå innebär en mycket hög risk. Risken bör åtgärdas omedelbart och analyseras ytterligare. Intern kontroll krävs för uppföljning av risken. Risker som får ett värde mellan 6–9 bedöms som en medium risk. Mediumnivån innebär en medelhög risk som kan behöva åtgärdas beroende på riskens art, men risken är inte akut. En risk som bedöms ligga på medium nivån behöver kontrolleras enligt reglementet.

Risker som får ett värde mellan 1–3 bedöms som en låg risk. Den låga nivån innebär att risken är så låg att den kan accepteras och inte behöver åtgärdas eller kontrolleras. Vi noterar att i vissa fall bedöms ett värde av 4 som en medium risk och i andra fall som en låg risk.

Enligt reglementet ska respektive nämnd och förvaltning vidta åtgärder för att förhindra risker som inte kan accepteras, en kritisk risk. En genomförd risk- och konsekvensanalys ska vara en av utgångspunkterna vid planering av verksamheten. Enligt reglementet ska även kommunstyrelsen och övriga nämnder årligen anta en plan för uppföljning av sin interna kontroll.

Nämnderna ska i samband med att planen för den egna interna kontrollen beslutats delge den till kommunstyrelsen. Reglementet reglerar vilka punkter som ska framgå i intern kontrollplanen. Angående uppföljning av intern kontroll är det förvaltningschefen (eller motsvarande) som ska rapportera till nämnden årligen om hur den interna kontrollen fungerar.

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Rapporteringen ska ge en samlad bild av hur den interna kontrollen fungerar, vilka iakttagelser som gjorts, åtgärder som tagits för att hantera identifierade risker och eventuella förslag på förbättringar avseende systemet för intern kontroll. Vidare ska kommunstyrelsen årligen utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll med utgångspunkt i den egna och övriga nämnders rapportering om intern kontroll.

Reglementet listar även vilka aspekter som kommunstyrelsen ska analysera utifrån upprättande planer och uppföljningar av den interna kontrollen. Utifrån den analys som kommunstyrelsen genomför ska kommunstyrelsen bedöma om kommunens samlade system för intern kontroll är välfungerande eller om det finns anledning att vidta åtgärder för att stärka den interna kontrollen. Kommunstyrelsen kan med utgångspunkt från sin bedömning göra påpekanden, lämna råd och anvisningar samt i vissa fall be kommunfullmäktige att ingripa.

3.1.2 Rutiner för intern kontroll

Kommundirektören har upprättat en rutin för intern kontroll³ som anger att varje nämnd är ansvarig för att anta en plan för uppföljning av sin interna kontroll. Internkontrollen ska utgå ifrån kommunens processer och delas upp i ledningsprocesser, stödprocesser och kärnprocesser. Ledningsprocesser definieras som en process för att styra och koordinera andra processer, exempel på en ledningsprocess är att utveckla strategi- och måldokument, planera verksamhet, ta beslut och följa upp.

Stödprocesser definieras som processer som stödjer andra processer och bidrar med aktiviteter som behövs under huvudprocessflödet som tex upphandling, ekonomiskt stöd, rekrytering, IT-support, kommunikation. Slutligen definieras kärnprocesser som något som ger direkt mervärde åt kunder/brukare/elever/invånare. Kärnprocesser levererar verksamheternas grunduppdrag samt förverkligar dess verksamhetsidé. Rutinen för intern kontroll anger att varje nämnd ska inkludera processer från samtliga områden i sin riskanalys och internkontrollplan.

Vidare definierar rutinen för intern kontroll begreppen risk, kontroll och åtgärd. En risk beskriver vilken/vilka risker som kan uppstå i någon av lednings, stöd eller kärnprocesserna. Kontroll beskriver vad som ska kontrolleras, på vilket sätt kontrollen ska utföras, vem som är ansvarig för att kontrollen genomförs samt hur ofta kontrollen ska utföras. Åtgärd beskriver vilken typ av åtgärd som behöver göras för att minska risken. Åtgärderna kan antingen identifieras redan i riskanalysmomentet eller efter att kontrollen genomförts, följts upp och analyserats.

Rutinen ger en beskrivning för hur processen för att ta fram en intern kontrollplan ska gå till och hur kommunen ska arbeta med intern kontroll under året. Under september-oktober är det en så kallad planeringsfas. Under planeringsfasen ska en riskanalys genomföras där en bruttolista ska skapas av tänkbara risker utifrån verksamhetens olika processer / arbetsmoment.

³ Rutin för framtagande och uppföljning av intern kontroll, kommundirektör 2021-10-20

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Sedan ska en riskanalys skapas och riskerna ska bedömas utifrån riskernas sannolikhet och konsekvens enligt de tre nivåerna för risk låg, medium eller kritisk (se avsnitt 3.1.1). Riskanalysen ska genomföras i kommunens valda verksamhetssystem. Nästa del i planeringsfasen är att ta fram ett förslag på en intern kontrollplan. Utifrån riskanalysen ska ett beslut tas kring vilka processer/arbetsmoment som ska kontrolleras under året, samt ge förslag på vilka kontroller som ska genomföras under året.

Dessutom ska åtgärder planeras för de processer där riskerna bedöms som allvarliga vilket kan vara om risken bedömts som kritisk eller i vissa fall vid bedömning medium, vi noterar att det inte framgår av rutinen vilka fall då åtgärder bör planeras vid en bedömning av en medium risk.

November-december beskrivs i rutinen som beslutsfasen. I denna period ska en dialog ske kring förvaltningens förslag till internkontrollplan för kommande år med nämndens förtroendevalda, vanligtvis med beredningsgrupp/arbetsutskott. Förvaltningen ska presentera bruttolistan av alla identifierade risker samt deras föreslagna internkontrollplan. Nämnden ska ange sin sannolikhet och konsekvensbedömning per risk, nämnden har också möjlighet att genomföra vissa förändringar av internkontrollplanen innan den beslutas på nästa nämndmöte. Rutinen anger att för varje ny punkt som tillförs på dialogmötet bör/ska en redan föreslagen punkt tas bort. Efter dialogmötet ska intern kontrollplanen fastställas av ansvarig nämnd. I samband med beslut av den interna kontrollen ska den delges till kommunstyrelsen.

I januari-december ska utförande fasen ske. När intern kontrollplanen är fastställd ska förvaltningen påbörja genomförandet av kontrollerna vilket ska ske i enlighet med fastställd intern kontrollplan. Den som har utsetts som ansvarig för kontrollen ska följa upp att kontrollen utförs enligt plan. Ansvarig för kontrollen ska rapportera resultatet av kontrollen samt skriva en bedömning/analys av resultatet. Uppföljningen ska ske enligt beslutad intern kontrollplan. Förvaltningschefen (eller motsvarande) ska ansvara för att årligen sammanställa uppföljningen av intern kontrollen och redovisa det till nämnden.

Förvaltningschefen (eller motsvarande) ansvarar även för att rapportera akuta fel och brister som framkommer genom intern kontrollen till ansvarig nämnd och kommundirektör tillsammans med planerade eller vidtagna åtgärder. En gemensam sammanställning av alla nämnders arbete med beslutande internkontrollplaner sammanställs årligen av kommunstyrelseförvaltningen och lämnas för beslut i kommunstyrelsen samt som information till kommunfullmäktige och kommunrevisionen.

Under kvartal 1 sker en analys och utvärdering av system och rutiner för intern kontroll. Nämnderna ska enligt reglementet för intern kontroll rapportera in en analys och utvärdering av sina system och rutiner för intern kontroll till kommunstyrelsen. Nämndens analys ska lämnas till kommunstyrelsen senast kvartal 1 efterföljande år. Utvärderingen sker genom att besvara en rapportmall som finns i kommunens valda verksamhetssystem. Utvärderingen ska genomföras med hjälp av det självskattningsverktyg för intern kontroll som kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram.

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

3.1.3 Bedömning

Vår bedömning är att det i allt väsentligt finns ändamålsenliga styrdokument som definierar intern kontroll samt system och rutiner för en tillfredsställande intern kontroll.

Kommunen har ett reglemente för intern kontroll. Reglementet bör dock uppdaterats då det upprättades under 2018 och endast var gällande fyra år.

Kommunen är dock medvetna om att reglementet behöver uppdateras då detta framgår av delårsrapporten för år 2022.

Vår bedömning är att reglementet och rutinerna för intern kontroll definierar intern kontroll och ger tillräckligt mycket stöd i processen av arbetet med intern kontroll. Vi noterar dock att reglementet i vissa fall bedömer ett riskvärde om 4 som en låg risk och i vissa fall som en medium risk. Detta skapar en otydlighet kring vilken nivå ett riskvärde om 4 ska ges, och således om det är en risk som ska accepteras eller hanteras. Vidare anger rutinerna för intern kontroll att, utöver kontroller, ska även åtgärder planeras för de processer där riskerna bedöms som allvarliga, vilket kan vara om risken bedömts som kritisk eller i vissa fall om det bedöms vara en medium risk. Det finns även här en otydlighet kring när åtgärder behöver planeras för en medium risk.

3.2 Kommunstyrelsens och nämndernas arbete vad gäller intern kontroll

Kommunstyrelsen och samtliga berörda nämnder har granskats vad gäller de utbildningsinsatser som erbjuds ledamöterna, styrelsens och nämndernas upprättade riskinventeringar, riskbedömningar och risk- och väsentlighetsanalyser, styrelsens och nämndernas upprättade interna kontrollplaner samt återrapportering av internkontrollarbetet.

För kommunstyrelsen har även den rapportering styrelsen mottar av övriga nämnder granskats. För styrelse- och nämndspecifika iakttagelser, se bilaga A.

3.2.1 Bedömning

Vår generella bedömning är att valnämnden och lönenämnden behöver slutföra sitt interna kontrollarbete. I Håbo kommuns delårsrapportering anges det att lönenämnden och valnämnden har påbörjat sitt arbete med att ta fram en intern kontrollplan för år 2024 i enlighet med Håbos kommuns reglemente för intern kontroll. Krisledningsnämnden är enbart aktiv vid en extraordinär händelse och har därför ingen ordinarie verksamhet att utöva intern kontroll över.

Vår bedömning är att nämndens ledamöter för kommunstyrelsen, vård- och omsorgsnämnden, socialnämnden samt bygg- och miljönämnden i allt väsentligt har tillräckliga kunskaper om sitt ansvar. Av dokumentstudier samt i kontakt med förvaltningschefer och ordförande för styrelse/nämnd framgår det att workshops med ledamöter och tjänstemän har ägt rum där kunskapsutbyte möjliggjorts.

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Av de skriftliga frågorna vi har skickat ut framgår det även att både representanter från förvaltning och ordförande för vård- och omsorgsnämnden samt kommunstyrelsen är nöjda med de utbildningstillfällen som ägt rum. Vidare anger förvaltningen för socialnämnden samt bygg- och miljönämnden att utbildningstillfällen har ägt rum.

Vår bedömning är att nämndens ledamöter för kultur- och fritidsnämnden samt barn- och utbildningsnämnden delvis har tillräckliga kunskaper om sitt område. I kontakt med kultur- och fritidsnämnden anger de att de inte har någon dokumentation från att utbildningstillfällen har ägt rum. Förvaltningschefen på barn- och utbildningsförvaltningen anser att nämnden inte har fått tillräckliga utbildningsinsatser avseende intern kontroll, medan ordförande för barn- och utbildningsnämnden anser att nämnden delvis har fått tillräcklig utbildning. Vår samlade bedömning utifrån dessa iakttagelser är att det skiljer sig mellan nämnderna avseende deras uppfattning om tillräckliga utbildningsinsatser.

Vår bedömning är att risk- och väsentlighetsanalyserna för kommunstyrelsen, vård- och omsorgsnämnden samt socialnämnden belyser områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet. I de avstämningsdokumenten som finns avseende risk- och väsentlighetsanalysen mellan politiker och tjänstemän har risker avseende lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet tagits upp.

Vår bedömning är att risk- och väsentlighetsanalyserna för barn- och utbildningsnämnden, bygg- och miljönämnden samt kultur- och fritidsnämnden delvis belyser områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet. I barn- och utbildningsnämndens bruttorisklista har enbart området lagefterlevnad belysts. I bygg- och miljönämndens bruttorisklista har lagefterlevnad och verkställighet belysts och i kultur- och fritidsnämndens avstämningsdokument har lagefterlevnad och upphandling belysts. Vår samlade bedömning utifrån dessa iakttagelser är att det skiljer sig mellan nämnderna avseende om risk- och väsentlighetsanalyserna belyser lagefterlevnad, verkställighet samt upphandling och inköp.

Vår bedömning är att valda kontrollaktiviteter delvis ligger i linje med bedömningarna i risk- och väsentlighetsanalyserna. De valda kontrollaktiviteterna stämmer överens med de risker som identifierats i risk- och väsentlighetsanalysen. Vi noterar dock att bygg- och miljönämnden samt kultur- och fritidsnämnden inkluderar risker i sin interna kontrollplan som bör accepteras enligt Håbo kommuns reglemente för intern kontroll. Vidare noterar vi att vård- och omsorgsnämnden samt socialnämnden inte inkluderar risker i sin interna kontrollplan som har ett riskvärde som bör hanteras enligt reglementet för intern kontroll. Vi noterar även att i kommunstyrelsens interna kontrollplan återfinns ett flertal risker där det inte finns något kontrollmoment trots att riskvärdet antingen bedöms ligga på en medium eller en kritisk nivå. Enligt reglemente för intern kontroll bör ett kontrollmoment finnas för både medium och kritiska risker.

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Vår bedömning är att nämndens ledamöter är delaktiga i framtagande av riskbedömningar och interna kontrollplaner. Av granskningen framgår det att nämndens ledamöter tillsammans med tjänstemännen har en avstämning i form av en workshop avseende de risker som identifierats för att sedan ta fram en intern kontrollplan.

Vår bedömning är att uppföljningarna av internkontrollplanen är ändamålsenlig. Av Håbo kommuns riktlinjer framgår det att återrapportering av intern kontroll ska ske till nämnden och kommunstyrelsen i januari / december. Vidare ska nämnderna under första kvartalet nästkommande år rapportera in en analys och utvärdering av sina system och rutiner för intern kontroll till kommunstyrelsen. Vid tiden för granskningen har detta ännu inte ägt rum. Däremot kan vi konstatera att nämnderna har gett en återrapportering till kommunstyrelsen angående intern kontroll som ligger till grund för delårsrapporteringen i augusti. Vi har även tagit del av kommunstyrelsens, kultur- och fritidsnämndens, barn- och utbildningsnämnden samt bygg- och miljönämndens utvärderingsdokumenten som ligger till grund för delårsrapporteringen. Vi har även tagit del av utvärderingen av den interna kontrollen för 2022 som visar att nämnderna tidigare år har följt upp sin interna kontroll.

Vår bedömning är att kommunstyrelsens har utövat sin uppsiktsplikt avseende den verksamhet som de nämnder som ingår i granskningen ansvarar för. Kommunstyrelsen har tagit del av nämndernas uppföljningsrapporter avseende intern kontroll och har upprättat en delårsrapport där intern kontroll inkluderas. I delårsrapporten ges rekommendationer angående intern kontroll till barn- och utbildningsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden. Vidare anges att lönenämndens och valnämndens interna kontrollplaner är under utveckling.

Vår bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt säkerställer att åtgärder tas vid behov, även om samtliga nämnder ännu inte presenterat nödvändiga åtgärder. Kommunstyrelsen har presenterat åtgärder där stora avvikelser har funnits. Det har även presenterats åtgärder för mindre avvikelser samt åtgärder där kontrollerna ännu inte är utförda. Barn- och utbildningsnämnden har presenterat åtgärder för samtliga kontrollmoment. Bygg- och miljönämnden har inte presenterat en åtgärd där en mindre avvikelse har funnits men har presenterat åtgärder för kontroller där avvikelser inte har funnits. Kultur- och fritidsnämnden har presenterat åtgärder för de kontroller dem har genomfört. Socialnämnden samt vård- och omsorgsnämnden har vid tiden för granskningen inte presenterat åtgärder, men åtgärder kommer presenteras i en större rapport i december 2023.

4 Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen har varit att granska om kommunstyrelsen och nämnderna har en tillräcklig och ändamålsenlig intern kontroll, särskilt avseende områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen och nämnderna delvis har en tillräcklig och ändamålsenlig intern kontroll, särskilt avseende områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet.

Kommunen har antagit ett reglemente och rutiner för intern kontroll som i all väsentligt definierar intern kontroll och ger tillräckligt mycket stöd i processen av arbetet med intern kontroll. De processer vi har tagit del av följer reglemente och rutiner för intern kontroll avseende deltagande från nämndernas ledamöter, uppföljning av den interna kontrollen, kommunstyrelsens uppsiktsplikt samt att åtgärder tas vid behov. Vidare belyser risk- och väsentlighetsanalyserna för kommunstyrelsen, vård- och omsorgsnämnden samt socialnämnden områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet.

Däremot ser vi att det finns ett behov av att uppdatera reglementet för intern kontroll samt göra vissa förtydligar i reglementet och i rutinerna. Vi ser också ett behov av ytterligare utbildning avseende intern kontroll för barn- och utbildningsnämnden. Angående de interna kontrollområdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet bedömer vi att detta är något som kan belysas ytterligare i bygg- och miljönämnden, barn- och utbildningsnämnden samt i kultur och fritidsnämndens risk- och väsentlighetsanalyser. Vidare ser vi ett behov av att se över hur risker bedöms för att kunna säkerställa att de risker med ett högt riskvärde som ska inkluderas i den interna kontrollplanen också återfinns i planen, samt att de risker som bör accepteras inte inkluderas i internkontrollplanen. Vi ser även ett behov av att valnämnden och lönenämnden påbörjar sitt interna kontrollarbete.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Initiera revidering av reglemente och bereda den inför beslut av kommunfullmäktige då nuvarande reglemente inte längre är gällande.
  - o i revideringen föreslå ett förtydligande i reglementet avseende om en risk med riskvärdet 4 ska bedömas som en låg risk eller en medium risk.
- i rutinerna för intern kontroll förtydliga när en åtgärd, utöver kontroller, behöver planeras för en medium risk.
- fortsatt utöva sin uppsiktsplikt genom att ta del av nämndernas uppföljningsrapporter och vid större avvikelser rekommendera kommunfullmäktige att vidta åtgärder.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen och samtliga nämnder att:

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

- se över hur risker bedöms för att kunna säkerställa att de risker med ett riskvärde som bedömts ska inkluderas i internkontrollplanen även återfinns i planen, samt att de risker som bör accepteras inte inkluderas i intern kontrollplanen.
- ledamöterna fortsatt säkerställer att de involveras i framtagande av riskbedömningar och internkontrollplaner.
- säkerställa att åiterrapportering av internkontrollarbete sker i den utsträckning som internkontrollreglementet föreskriver.

Vi rekommenderar barn- och utbildningsnämnden att:

- Genomföra utbildningar avseende intern kontroll.

Vi rekommenderar bygg- och miljönämnden samt barn- och utbildningsnämnden att:

- Belysa områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet ytterligare i risk- och väsentlighetsanalyserna.

Vi rekommenderar valnämnden och lönenämnden att:

- Upprätta en internkontrollplan för år 2024.

Vi rekommenderar socialnämnden samt vård- och omsorgsnämnden att:

- tillse att åtgärder med anledning av genomförd intern kontroll presenteras i december 2023.

Datum som ovan

KPMG AB

Micaela Hedin

Certifierad kommunal yrkesrevisor

Alfred Tilly

Verksamhetsrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

A Kommunstyrelsens och nämndernas arbete vad gäller intern kontroll

A.1 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är ansvarig för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter.

Under kommunstyrelsen lyder kommunstyrelseförvaltningen som består av följande organisatoriska delar: IT och digitalisering, ekonomi och upphandling, HR, kansli och stab. På förvaltningen finns också funktioner inom folkhälsa, bredband och digitalisering, samt ombudsman för äldre och funktionsvariationer.

Kommunstyrelsen har inga fastställda rutiner avseende intern kontroll utöver de kammungemensamma rutinerna fastställda av kommunens ledningsgrupp.

A.1.1 Utbildningsinsatser

Av intervjun med Håbo kommuns kanslichef framgår det att det har genomförts en generell utbildning avseende intern kontroll där alla nämnder har blivit inbjudna. Det har även varit en utbildning som har varit specifikt riktad till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelseförvaltningen har i samband med granskningen besvarat ett antal skriftliga frågor. Av dessa svar framgår det att styrelsen löpande har fått information om arbetet med intern kontroll samt en detaljerad instruktion till den workshop som legat till grund för bruttorisklistor samt intern kontrollplan. Vidare har en utbildningsdag skett i januari 2023 för förtroendevalda⁴ inför den nya mandatperioden där intern kontroll var en del av utbildningen. Vi har även varit i kontakt med ordförande för kommunstyrelsen som uppger samma information.

A.1.2 Risk- och väsentlighetsanalyser

Kommunstyrelseförvaltningen har tillsammans med samhällsbyggnadsförvaltningen tagit fram en bruttorisklista av identifierade risker för 2023⁵. I förvaltningens bruttorisklista finns 37 identifierade risker. Av dessa risker har 15 risker fått värdet 12 eller högre och bedömts som kritiska. Vidare har 21 risker bedömts som medium risker och 1 identifierad risk har bedömts som låg.

I enlighet med Håbos kommuns rutin för intern kontroll skedde en dialog med förvaltningen och de förtroendevalda efter det att tjänstemännen upprättat en bruttolista över identifierade risker. Dialogen skedde via en workshop. Vi har tagit del av det avstämningsdokument⁶ som följdes av workshopen där en ny riskanalys tagits fram utifrån den bruttorisklistan. I den analys som följde av workshopen identifierades 33 risker.

⁴ Arvodesblankett, heldagsutbildning för förtroendevalda 2023-01-18

⁵ Avstämning IK-bedömning politik/tjänstemän (kommunstyrelsen), datum saknas

⁶ Avstämning IK-bedömning politik/tjänstemän (Kommunstyrelsen)

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Riskerna är kopplade till systematiskt brandskyddsarbete, systematiskt arbetsmiljöarbete, upphandling och inköp, verksamhets- och ekonomistyrning, samhällsbyggnadsprocess, målstyrning och styrmodell, kompetensförsörjning, offentlighetsprincipen, personuppgiftsbehandling, On/off-boarding, ärendeberedning, informationshantering, informationssäkerhet, samverkansprocess, organisationsförändringar, kvalitetsstyrning, informationspåverkan, digital tillgänglighet och näringslivsarbete.

Av de 33 riskerna som identifierats är det 9 risker som berör lagefterlevnad. Dessa är följande

- Bristande systematiskt brandskyddsarbete
- Bristande implementering av systematiskt arbetsmiljöarbete
- Bristande rutin för hantering av hot & våld bland medarbetare
- Bristande uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete
- Bristar i delegationsprocessen
- Bristande hantering av allmänna handlingar
- Bristande personuppgiftsbehandling
- Bristande gallring och felaktig diarieföring
- Bristande systematisk informationssäkerhet

I avstämningsdokumentet har 5 risker identifierats avseende upphandling och avtalstrohet. Dessa är följande:

- Bristande kännedom om inköpsprocess
- Bristande kännedom om beställroll
- Bristande attesteringsförfarande
- Bristande stöd till verksamhetens beaktade av hållbara val vid inköp och upphandling
- Bristande kravspecifikation vid nyförvärv eller avtalsändringar gentemot leverantörer

I avstämningsdokumentet har 1 risk identifierats avseende verkställighet av beslut. Risker avser bristande verkställighet av politiska beslut.

Av samtliga 33 risker är det 3 risker som bedöms att de kan accepteras. För två av riskerna har ingen bedömning gjorts och resterande 28 risker ska hanteras.

A.1.3 Internkontrollplan

Intern kontrollplan för 2023 har antagits av kommunstyrelsen⁷. Vi noterar att samtliga 33 risker som identifierades av den gemensamma workshopen mellan tjänstemän och politiker återfinns i internkontrollplanen. Således återfinns de risker som identifierats avseende lagefterlevnad, verkställighet samt upphandling och avtalstrohet.

⁷ Internkontrollplan 2023, Kommunstyrelsen 2023-02-27 §57

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Även de risker som i avstämningsdokumentet angavs att de skulle accepteras återfinns i internkontrollplanen, varav det för en av dessa risker har angetts ett kontrollmoment.

Vi uppmärksammar att i internkontrollplanen har 29 risker fått ett sammanlagt riskvärde av 12 eller högre och bör således enligt reglementet för intern kontroll bedömas som kritiska. Därmed har internkontrollplanen höjt risknivån för 14 risker jämfört med kommunförvaltningens risk- och väsentlighetsanalys. I internkontrollplanen har 2 risker fått ett sammanlagt värde på 9 och bör därför bedömas som en medium risk och för 2 risker har ingen bedömning gjorts.

Vi noterar att det för ett flertal risker inte finns något kontrollmoment. Detta trots att reglementet för Håbo kommuns interna kontroll anger att dem ska kontrolleras då risken har bedömts ligga på en medium eller en kritisk nivå.

A.1.4 Uppföljning av intern kontroll

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat ett uppföljningsdokument⁸ avseende intern kontroll.

Av de risker som togs upp av internkontrollplanen är det 27 beslutade kontrollmoment. Av uppföljningsdokumentet framgår det att 10 kontroller ännu inte har utförts. Av dessa 10 är 4 kopplade till systematiskt arbetsmiljöarbete, 1 kontroll är kopplad till verksamhets- och ekonomistyrning, 2 kontroller är kopplade till on/off-boarding, 1 kontroll är kopplad till informationshantering, 1 kontroll är kopplat till informationssäkerhet och 1 kontroll är kopplat till digital tillgänglighet.

Av uppföljningsdokumentet framgår det att 8 kontrollmoment visar mindre avvikelser, 4 av dessa kontrollmoment berör upphandling och inköp. För dessa avvikelser har åtgärder presenterats. Vidare är det 1 kontrollmoment avseende verksamhets- och ekonomistyrning som visar på en mindre avvikelse, för denna avvikelse har ingen åtgärd presenterats. Det är 2 kontroller om informationshantering som visar mindre avvikelser. För dessa har åtgärder presenterats. Vidare visar 1 kontroll om digital tillgänglighet på en mindre avvikelse, ingen åtgärd har presenterats.

Uppföljningsdokumentet anger att 2 kontroller visar större avvikelser, 1 av dessa är kopplade till verksamhets- och ekonomistyrning. Kontrollen var kring att delegationsbeslut rapporteras till nästkommande nämnd.

En åtgärd har presenterats. Den andra kontrollen som visat en stor avvikelse berör offentlighetsprincipen, en åtgärd har presenterats.

Vidare framgår det av uppföljningsdokumentet att för 16 risker har ingen kontroll genomförts, men att åtgärder har tagits för samtliga av dessa risker.

En delårsrapport⁹ har upprättats av kommunstyrelsen. Vi noterar att det i delårsrapporten är 9 kontroller som ännu inte genomförts, således har en kontroll utförts sedan uppföljningsdokumentet upprättades.

⁸ Följ upp kontroller och åtgärder, intern kontroll 2023-09-14

⁹ Delårsrapport augusti 2023, 2023-10-03, Dnr 2023/01063, godkänd av kommunstyrelsen 2023-10-24 §287

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Av delårsrapporten framgår det att 18 kontroller har genomförts och att 28 åtgärder har beslutats, antingen till följd av resultat av internkontroll eller vid framtagande av internkontrollplanen. En åtgärd är avklarad, medan resterande är påbörjade eller kommer påbörjas under resterande del av året.

Vidare anger delårsrapporten att resultatet av de 18 genomförda kontrollerna visar följande:

- 7 kontroller visar ingen avvikelse
- 8 kontroller visar en mindre avvikelse
- 3 kontroller visar en stor avvikelse

Vi noterar därmed i delårsrapporten är det 3 kontroller som visar en större avvikelse medan det i uppföljningsdokumentet endast är 2 kontroller som visar en större avvikelse. Den kontroll som visar större avvikelse i delårsrapporten var således ett av kontrollmomenten som ännu inte genomförts vid upprättandet av uppföljningsdokumentet. Den ytterligare avvikelsen handlar om bristande tillgänglighet på intranätet och åtgärd är föreslagen.

A.1.5 Rapport över intern kontroll från övriga nämnder

Kommunstyrelsen har i ett beslut¹⁰ uppmanat barn- och utbildningsnämnden att snarast se till att genomföra intern kontroll enligt genomförd risk - och sårbarhetsanalys och internkontrollplan. Kommunstyrelsen har även uppmanat kultur- och fritidsnämnden att följa den process och metod som anvisas i reglementet för intern kontroll vid genomförande av kontrollerna. Vidare har kommunstyrelsen beslutat att kultur- och fritidsnämnden och barn- och utbildningsnämnden ska återkoppla hur instanserna kring interkontrollen har avlöpt under hösten till kommunstyrelsen under hösten 2023. Av delårsrapporten framgår det att lönenämnden och valnämndens interna kontrollplaner är under utveckling. Från och med 2024 kommer nämnderna ha en internkontrollplan enligt reglemente för internkontroll.

I delårsrapporten¹¹ framgår det att kommunen sammanlagt har 51 beslutade kontroller för 2023. Nämndernas rapporter är angivna som bilagor till rapporten. Det resultat som redovisas för kommunens interna kontroll är följande:

- 13 kontroller visar ingen avvikelse
- 13 kontroller visar en mindre avvikelse
- 8 kontroller visar en stor avvikelse
- 14 kontroller har ej genomförts
- 42 åtgärder har beslutats.

¹⁰ Kommunstyrelsen §157, 2023-05-31

¹¹ Delårsrapport augusti 2023, 2023-10-03, Dnr 2023/01063, godkänd av kommunstyrelsen 2023-10-24 §288

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Vidare framgår det i delårsrapport hur många kontrollmoment som respektive nämnds¹² internkontrollplan innehåller, hur många som visar större eller mindre avvikelser, hur många åtgärder som är beslutade och hur många kontroller som inte är utförda.

I rutinerna för intern kontroll anges det att en analys och utvärdering av den interna kontrollen ska rapporteras in till nämnderna under det första kvartalet nästkommande år. Vid tiden för granskningen har detta ännu inte ägt rum, däremot har vi tagit del av den utvärdering¹³ som gjordes avseende 2022 års interna kontroll.

A.2 Barn- och utbildningsnämnden

Enligt barn- och utbildningsnämndens reglemente¹⁴ ansvarar nämnden för kommunens förskolor, förskoleklasser, grundskolor, gymnasieskola, gymnasiesärskola, den och den kommunala vuxenutbildningen. Nämnden har ansvar för det som i skollag och skolförordning åligger kommunen som offentlig huvudman för skolverksamhet och hemkommun.

Under nämnden lyder barn- och utbildningsförvaltningen. Under förvaltningschefen finns flera verksamhetschefer som ansvarar för att samordna och utveckla de olika verksamheterna. Förvaltningen har även ett administrativt kontor som handlägger ärenden och utför tillsyn.

A.2.1 Utbildningsinsatser

I samband med granskningen har barn- och utbildningsförvaltningen svarat på ett antal skriftliga frågor. Av dessa framgår det att nämnden inte har fått tillräcklig utbildning inom intern kontroll för att säkerställa att arbetet följer de interna riktlinjerna. Vi har även varit i kontakt med ordföranden för barn- och utbildningsnämnden som menar att man delvis har fått tillräcklig utbildning kring intern kontroll.

Av svaren från barn- och utbildningsförvaltningen framgår det dock att nämnden har fått en allmän utbildning av förvaltningen i målstyrning och målformulering. Vidare framgår det att utbildning i internkontroll utifrån kommunallagen ges av kommunstyrelseförvaltningen i samband med ny mandatperiod.

A.2.2 Risk- och väsentlighetsanalyser

I samband med granskningen har vi tagit del av barn- och utbildningsförvaltningens bruttorisklista. Bruttoreisklistan har identifierat 5 risker. Av dessa 5 risker är det 3 risker som berör området lagefterlevnad. Dessa är följande:

- Barn- och utbildningsnämnden riskerar att inte kunna uppfylla arbetsmiljöansvaret i enlighet med systematiskt arbetsmiljöarbete
- Barn- och utbildningsnämnden riskerar att inte uppfylla lagkraven för god informationsförvaltning

¹² Med undantag för lönenämnden, valnämnden samt krisledningsnämnden.

¹³ Utvärdering av system och rutin för intern kontroll 2022, fastställd av kommunstyrelsen 2023-05-31 §157

¹⁴ Reglemente för Barn- och utbildningsnämnden, kommunfullmäktige, 2020-12-07 §127

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

- Barn- och utbildningsnämnden uppfyller inte kraven för ett systematiskt kvalitetsarbete i hela styrkedjan

Inga risker har identifierats avseende verkställighet eller upphandling och avtalstrohet. Resterande två risker berör områdena ekonomistyrning och intern kontroll.

A.2.3 Intern kontrollplan

Barn- och utbildningsnämnden har fastställt en plan för intern kontroll¹⁵ för år 2023 som sedan har reviderats¹⁶. I den reviderade versionen berörs de risker som antagits i beslutet för risk- och väsentlighetsanalysen förutom risken för intern kontroll. Således återfinns riskerna som avsåg lagefterlevnad i den interna kontrollplanen. Inga risker avseende verkställighet eller upphandling och avtalstrohet återfinns i intern kontrollplanen.

Det är 1 risk avseende ekonomistyrning som har bedömts som kritisk. Resterande risker har bedömts som medium risker. För samtliga risker som identifierats i internkontrollplanen anges ett kontrollmoment, en metod för kontrollen och en tidpunkt då kontrollen ska utföras.

A.2.4 Uppföljning av intern kontroll

Barn- och utbildningsnämnden har gjort en utvärdering avseende 2022 års interna kontroll¹⁷.

Barn- och utbildningsförvaltningen har upprättat ett uppföljningsdokument¹⁸ av den interna kontrollen för år 2023. Uppföljningsdokumentet avser den reviderade versionen av barn- och utbildningsnämndens interna kontrollplan.

Uppföljningsdokumentet följer upp kontrollmomenten på en övergripande nivå då det inte helt tydligt framgår om kontrollerna visar mindre eller större avvikelser. Av uppföljningsdokumentet framgår det att åtgärder har tagits för samtliga risker.

Av delårsrapporten¹⁹ för hela Håbos kommun framgår det att barn- och utbildningsnämndens internkontrollplan innehåller 4 kontroller där:

- 1 kontroll visar ingen avvikelse
- 2 kontroller visar en mindre avvikelse
- 1 kontroll visar en stor avvikelse

¹⁵ Barn- och utbildningsnämnden §195, 2022-12-07

¹⁶ Barn- och utbildningsnämnden §103, 2023-06-14

¹⁷ Utvärdering intern kontroll, Barn- och utbildningsnämnden, 2023-02-27

¹⁸ Uppföljning intern kontroll (inkl. åtgärder), 2023-06-07

¹⁹ Delårsrapport augusti 2023, 2023-10-03, Dnr 2023/01063, godkänd av kommunstyrelsen 2023-10-24 §287

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

A.3 Bygg- och miljönämnden

Reglementet²⁰ för bygg- och miljönämnden anger att nämnden ansvarar för att fullgöra kommunens myndighetsutövande uppgifter inom byggnadsväsendet. Nämnden ansvarar även för att fullgöra kommunens myndighetsutövande uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Under nämnden arbetar bygg- och miljöavdelningen.

A.3.1 Utbildningsinsatser

Bygg- och miljöavdelningen har svarat på ett antal skriftliga frågor som vi har skickat ut. Av dessa svar framgår det att nämnden fått kunskaper i samband med framtagande av internkontroll för år 2023 samt vid uppföljningen per augusti 2023. Enligt bygg- och miljöavdelningen bjöd kommunstyrelsen in till information kring bland annat intern kontrollen i början av år 2023.

I samband med granskningen har vi skickat ut skriftliga frågor angående utbildningsinsatser avseende intern kontroll till bygg- och miljönämndens ordförande men har inte fått något svar.

A.3.2 Risk- och väsentlighetsanalyser

Bygg- och miljönämnden har upprättat en bruttorisklista för den interna kontrollen. I bruttorisklistan identifieras 6 risker. I samband med granskningen har vi även tagit del av det avstämningsdokument som tagits fram i samband med den workshop²¹ som ägde rum mellan politiker och tjänstemän enligt Håbos kommuns reglemente för intern kontroll. I avstämningsdokumentet är det samma 6 risker som har identifierats som i bruttorisklistan.

I avstämningsdokumentet är det 4 identifierade risker som berör området lagefterlevnad. Dessa är följande:

- Bristande efterlevnad av offentlighetsprincipen
- Bristande efterlevnad av GDPR
- Handläggning sker inte rättssäkert, effektiv och enligt process
- Bristande systematiskt arbetsmiljöarbete

Det är 1 identifierad risk som berör verkställighet. Risken avser en kompetens- och resursbrist där man inte kan utföra grunduppdraget på grund av långa handläggningstider, sämre service och tillgänglighet, lägre intäkter och mer att göra för kvarvarande personal.

Det är ingen risk som identifierats avseende upphandling och avtalstrohet. Den resterande risken som identifierats berör IT-säkerhet.

Av dessa 6 risker anges att samtliga risker ska hanteras. Det är 5 risker som har fått ett riskvärde mellan 6–9 (medium risk).

²⁰ Reglemente för bygg- och miljönämnden, kommunfullmäktige, §58 2020-06-29

²¹ Plan för internkontroll för år 2023, Bygg- och miljönämnden §112, 2022-12-06

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Vi noterar att risken avseende bristande efterlevnad av offentlighetsprincipen har fått riskvärdet 3 av politikerna och bedöms därför som en låg risk. Enligt reglementet för intern kontroll bör därför denna risk accepteras.

A.3.3 Intern kontrollplan

Bygg-och miljönämnden har antagit en intern kontrollplan²² för år 2023. I internkontrollplanen återges samma risker som angavs i avstämningsdokumentet mellan politiker och tjänstemän. Således återfinns de risker som identifierats avseende lagefterlevnad och verkställighet. För samtliga risker anges ett kontrollmoment, en metod för kontrollen och en tidpunkt då kontrollen ska utföras.

A.3.4 Uppföljning av intern kontroll

I samband med granskningen har vi tagit del av ett uppföljningsdokument avseende bygg-och miljönämndens interna kontroll. I uppföljningsdokumentet framgår det att kontroller har gjorts på samtliga 6 risker som identifierades i bruttorisklistan. Vidare framgår det i uppföljningsdokumentet att för 4 av kontrollerna så finns det ingen avvikelse, 1 kontroll visar en mindre avvikelse och för 2 av kontrollerna finns det ingen avvikelse. För den kontroll som visar en mindre avvikelse anges det ingen åtgärd, däremot har 3 åtgärder presenteras för kontroller där ingen avvikelse har funnits. Av delårsrapporten²³ framgår samma information.

A.4 Vård- och omsorgsnämnden

Enligt reglementet för vård-och omsorgsnämnden ansvarar nämnden för omsorg om äldre enligt socialtjänstlagen (SoL), omsorg om funktionsnedsatta, som ej omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionsnedsatta (LSS), enligt SoL. Särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor, hemtjänst, stöd och service i ordinärt boende, hälso- och sjukvårdsansvar som vårdgivare enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och ansvarar för kommunal primärvård.

Under nämnden lyder vård-och omsorgsförvaltningen som är uppdelad i tre avdelningar, myndighetsavdelningen, avdelningen för äldreomsorg och sjukvård i hemmet samt avdelningen för hemtjänst.

A.4.1 Utbildningsinsatser

Vård-och omsorgsförvaltningen har svarat på ett antal skriftliga frågor som vi har skickat ut. Av dessa svar framgår det att nämnden under året för löpande information om intern kontroll. Därutöver får nämnden en genomgång/utbildning i samband med mandatperiodens inledning. Enligt förvaltningen finns det även möjlighet till påbyggnad eller förnyad genomgång vid behov. I samband med granskningen har vi tagit del av en powerpointpresentation²⁴ som visar att en utbildning har skett avseende intern kontroll.

²² Plan för internkontroll för år 2023, Bygg-och miljönämnden §112, 2022-12-06

²³ Delårsrapport augusti 2023, 2023-10-03, Dnr 2023/01063, godkänd av kommunstyrelsen 2023-10-24 §287

²⁴ Håbo kommun 10 oktober 2023

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Utbildningen ägde rum i februari 2023 i samband med nämndens utbildningsdagar. Vi har även tagit del av en deltagarlista²⁵ som visar att nämndens ledamöter har tagit del av utbildningen.

Vi har även varit i kontakt med ordförande för vård- och omsorgsnämnden som anser att utbildningsinsatserna har varit tillräckliga.

A.4.2 Risk- och väsentlighetsanalyser

I samband med granskningen har vi tagit del av det avstämningsdokumentet²⁶ från den workshop²⁷ som skedde mellan politiker och tjänstemän avseende identifierade risker och bruttorisklista. Av avstämningsdokumentet framgår det att 36 risker har identifierats

Av de 36 risker som identifierats är det 8 risker som berör lagefterlevnad. Dessa risker är följande:

- Risk för bristande och rättsosäker handläggning
- Risk för bristande följsamhet till lagreglering kring dokumentation
- Risk att avvikelser inte rapporteras enligt gällande lagbestämmelser
- Risk för bristande informationssäkerhet
- Risk för bristande sekretess
- Risk för bristande arkiv- och dokumenthantering
- Risk för bristande följsamhet till delegationsordning
- Risk för bristande uppföljning av delegationsordning

I avstämningsdokumentet identifieras 2 risker avseende upphandling och avtalstrohet. Dessa är följande:

- Risk för bristande kravställning vid upphandling
- Risk för bristande uppföljning av leverans/tjänst/ produkt

I avstämningsdokumentet identifieras 2 risker avseende verkställighet. Dessa är följande:

- Risk för bristande följsamhet till styrdokument
- Risk för bristande uppföljning av verksamhetens arbete

Av samtliga 36 risker anges att 4 risker ska hanteras och resterande 32 risker accepteras. Vi noterar att av de 32 risker som ska accepteras har 25 risker fått ett riskvärde mellan 6–12 och bör därför i enlighet med reglementet för intern kontroll hanteras.

Samtliga risker som har bedömts att de ska hanteras har blivit tilldelade riskvärdet 12 (kritiskt värde). Av de risker som anges att de ska hanteras berör 3 av dessa området lagefterlevnad. Dessa är följande:

²⁵ Utbildningsdag vård- och omsorgsnämnden, Arvodesblankett, 2023-2-16

²⁶ Bruttolista-avstämning IK-bedömning

²⁷ Vård- och omsorgsnämnden §118, 2022-12-13

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

- Risk för bristande följsamhet till lagreglering kring dokumentation
- Risk att avvikelser inte rapporteras enligt gällande lagbestämmelser
- Risk för bristande arkiv-och dokumenthantering

Den resterande risken som ska hanteras berör bristande delaktighet och inflytande.

A.4.3 Intern kontrollplan

Vård- och omsorgsnämnden har antagit en internkontrollplan för år 2023²⁸. De risker som ska kontrolleras är samma risker som angavs att de skulle hanteras i avstämningsdokumentet mellan politiker och tjänstemän. Således återfinns 3 risker avseende lagefterlevnad i den interna kontrollplanen. För samtliga risker i internkontrollplanen anges ett kontrollmoment, en metod för kontrollen och en tidpunkt då kontrollen ska utföras.

A.4.4 Uppföljning av intern kontroll

Under granskningen har vi varit i kontakt med vård- och omsorgsnämnden som har förklarat att vid tiden för granskningen har vissa dokument som exempelvis rapport och åtgärdsplan och utvärdering av den interna kontrollen inte ännu ägt rum. Nämnden har därför skickat material^{29 30} som visar att detta har ägt rum avseende 2022 års interna kontrollplan.

Av delårsrapporten³¹ framgår det att samtliga 4 kontroller i vård- och omsorgsnämndens interna kontrollplan visar en stor avvikelse. I delårsrapporten framgår det inte vilka åtgärder som tagits, däremot framgår det i bilagan³² till delårsrapporten att nämnden kommer delges en större rapport i december 2023 med förslag till åtgärder.

I kontakt med vård- och omsorgsförvaltningen har de förklarat att åtgärder inte presenteras i deras uppföljningsdokument. Detta beror på att varje enhet upprättar egna lokala åtgärdsplaner som sedan aggregeras på avdelningsnivå och redovisas förvaltningsövergripande i en rapport till nämnd årligen. Detta för att förvaltningen har så många olika verksamheter och lokala åtgärdsplaner som inte är applicerbar eller relevant för alla verksamhetsområden.

A.5 Socialnämnden

I socialnämndens reglemente³³ anges att socialnämnden ansvarar för individ- och familjeomsorgsverksamhet enligt socialtjänstlagen (SOL), lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och annan särskild lagstiftning.

²⁸ Vård- och omsorgsnämnden §118, 2022-12-13

²⁹ Utvärdering intern kontroll, 2023-09-06

³⁰ Återrapportering, genomförd intern kontroll 2022-10-20

³¹ Delårsrapport augusti 2023, 2023-10-03, Dnr 2023/01063, godkänd av kommunstyrelsen 2023-10-24 §287

³²

³³ Reglemente för socialnämnden, Kommunfullmäktige, 2022-12-12 §210

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Nämnden ansvarar även för handläggning av stöd och insatser till personer med funktionsnedsättning enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och kompletterande insatser enligt SOL, bostäder med särskild service för människor med fysiska eller psykiska besvär, den kommunala primärvården, mottagande av flyktingar och andra skyddsbehövande samt rådgivning för familjer och budget och skuldrådgivning.

Under socialnämnden verkar socialförvaltningen. Socialförvaltningen är i sin tur uppdelad i två avdelningar, avdelningen för stöd till barn, unga och vuxna samt avdelningen för funktionsstöd.

A.5.1 Utbildningsinsatser

Socialförvaltningen har svarat på ett antal skriftliga frågor som vi har skickat ut. Av dessa svar framgår det att nämnden under året fått löpande information om intern kontroll. Därutöver får även nämnden en genomgång/utbildning i samband med mandatperiodens inledning. Enligt förvaltningen finns det även möjlighet till påbyggnad eller förnyad genomgång vid behov. I samband med granskningen har vi tagit del av en powerpointpresentation som visar att en utbildning har skett avseende intern kontroll. Utbildningen ägde rum i februari 2023 i samband med nämndens utbildningsdagar. Vi har även tagit del av en deltagarlista³⁴ som visar att nämndens ledamöter har tagit del av utbildningen.

I samband med granskningen har vi skickat ut skriftliga frågor angående utbildningsinsatser avseende intern kontroll till socialnämndens ordförande men har inte fått något svar.

A.5.2 Risk- och väsentlighetsanalyser

I samband med granskningen har vi tagit del av det avstämningsdokumentet³⁵ från den workshop³⁶ som skedde mellan politiker och tjänstemän avseende identifierade risker och bruttorisklista. Av avstämningsdokumentet framgår det att 36 risker har identifierats.

Av samtliga 36 risker har 8 risker identifierats avseende lagefterlevnad. Dessa risker är följande:

- Risk för bristande och rättsosäker handläggning
- Risk för bristande följsamhet till lagreglering kring dokumentation
- Risk att avvikelser inte rapporteras enligt gällande lagbestämmelser
- Risk för bristande informationssäkerhet
- Risk för bristande sekretess
- Risk för bristande arkiv och dokumenthantering
- Risk för bristande följsamhet till delegationsordning

³⁴ Utbildningsdag socialnämnden, arvodesblankett, 2023-02-14

³⁵ Bruttolista-avstämning IK-bedömning politik/tjänstemän (socialnämnden),

³⁶ Socialnämnden §99, 2022-12-13

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

- Risk för bristande uppföljning av delegationsordning

I avstämningsdokumentet identifieras 2 risker avseende upphandling och avtalstrohet. Dessa är följande:

- Risk för bristande kravställning vid upphandling
- Risk för bristande uppföljning av leverans / tjänst / produkt

I avstämningsdokumentet identifieras 2 risker avseende verkställighet. Dessa är följande:

- Risk för bristande följsamhet till styrdokument
- Risk för bristande uppföljning av verksamhetens arbete

Av samtliga 36 risker anges att 5 risker ska hanteras och resterande 31 risker ska accepteras. Vi noterar att av de 31 risker som ska accepteras så har 26 risker fått ett riskvärde mellan 6–12 bör därför i enlighet med Håbos kommuns reglementet för intern kontroll hanteras.

Av de riskerna som ska hanteras är det 4 risker som berör lagefterlevnad. Dessa risker är följande

- Risk för bristande och rättsosäker handläggning
- Risk för bristande följsamhet till lagreglering kring dokumentation
- Risk att avvikelser inte rapporteras enligt gällande lagbestämmelser
- Risk för bristande arkiv och dokumenthantering.

Den resterande risken som ska hanteras berör delaktighet och inflytande.

A.5.3 Intern kontrollplan

Socialnämnden har antagit en internkontrollplan för år 2023³⁷. De risker som ska kontrolleras är samma risker som angavs att de skulle hanteras i avstämningsdokumentet mellan politiker och tjänstemän. Således återfinns 4 risker avseende lagefterlevnad i den interna kontrollplanen. För samtliga risker anges ett kontrollmoment, en metod för kontrollen och en tidpunkt då kontrollen ska utföras.

A.5.4 Uppföljning av intern kontroll

I samband med granskningen har vi tagit del av den utvärderingen³⁸ för intern kontroll som gjordes för år 2022.

Av delårsrapporten³⁹ framgår det att av de 5 kontrollmomenten som tas upp i socialnämndens interna kontrollplan så visar 2 av dem en mindre avvikelse och 2 av dem visar på en större avvikelse.

De två som visar större avvikelse är följande:

³⁷ Socialnämnden §99, 2022-12-13

³⁸ Utvärdering intern kontroll, Socialnämnden, 2023-09-26

³⁹ Delårsrapport augusti 2023, 2023-10-03, Dnr 2023/01063, godkänd av kommunstyrelsen 2023-10-24 §287

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

- Genomgång av verksamheters avvikelserapportering och hantering
- Översyn arkiv- och dokumenthantering inom nämndens verksamheter

I delårsrapporten framgår det inte vilka åtgärder som tagits, däremot framgår det i bilagan till delårsrapporten att nämnden kommer delges en större rapport i december 2023 med förslag till åtgärder.

I kontakt med socialförvaltningen har de förklarat att åtgärder inte presenteras i deras uppföljningsdokument. Detta beror på att varje enhet upprättar egna lokala åtgärdsplaner som sedan aggregeras på avdelningsnivå och redovisas förvaltningsövergripande i en rapport till nämnd årligen. Detta för att förvaltningen har så många olika verksamheter och lokala åtgärdsplaner som inte är applicerbar eller relevant för alla verksamhetsområden.

A.6 Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämndens reglemente⁴⁰ anger att nämnden har ansvar för kommunens kultur- och fritidsverksamhet. Under nämnden verkar kultur- och fritidsförvaltningen. I samband med granskningen har vi varit i kontakt med kultur- och fritidsnämnden som har informerat om att nämnden kommer att avvecklas i samband med årsskiftet.

A.6.1 Utbildningsinsatser

I kontakt med kultur- och fritidsnämnden anger de att de inte har någon dokumentation från att något utbildningstillfälle har ägt rum. Vi har sökt ordförande för kultur- och fritidsnämnden samt förvaltningschefen för kultur- och fritidsförvaltningen angående skriftliga frågor vi skickat ut, men vi har inte fått något svar.

A.6.2 Risk- och väsentlighetsanalyser

I samband med granskningen har vi tagit del av det avstämningsdokumentet från den workshop som skedde mellan politiker och tjänstemän avseende identifierade risker och bruttorisklista. I avstämningsdokumentet framgår det att 5 risker har identifierats.

Av dessa 5 risker är det 2 risker som identifieras avseende lagefterlevnad. Dessa är följande

- Dataskyddsförordningen följs inte
- Felaktig hantering av allmänna handlingar

I avstämningsdokumentet har 1 risk identifierats avseende upphandling och avtalstrohet, risken avser att otillåtna direktupphandlingar genomförs i verksamheten. Ingen risk har identifierats avseende verkställighet.

Resterande risker berör förenkling av lokalbokningsprocessen för föreningar och invånare samt informationssäkerhetsklassning.

⁴⁰ Reglemente för Kultur- och fritidsnämnden, Kommunfullmäktige 2020-02-24 § 20

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

Av samtliga risker är det 1 risk avseende hantering av allmänna handlingar som har fått riskvärdet 3 (låg risk). Det är 1 risk som har fått ett kritiskt riskvärde, denna risk är att dataskyddsförordningen inte följs. Resterande 3 risker har fått ett medium riskvärde.

A.6.3 Intern kontrollplan

Kultur- och fritidsnämnden har antagit en intern kontrollplan för år 2023⁴¹. I samband med granskningen har vi varit i kontakt med nämnden som har informerat oss om att internkontrollplanen endast haft åtgärder och inte faktiska kontroller i planen. Detta har kritiserats av kommunstyrelsen. Nämnden har i uppdrag att ta fram en mer passande plan under hösten och även rapportera mer frekvent till kommunstyrelsen, dock är det inte relevant att ta fram en ny internkontrollplan för nästkommande år då nämnden ska avvecklas.

I internkontrollplanen framgår det att riskerna som ska kontrolleras är samma risker som angavs i avstämningsdokumentet mellan politiker och tjänstemän. Således är det 2 risker som avser lagefterlevnad och 1 risk som avser verkställighet som inkluderas i den interna kontrollplanen. Vi uppmärksammar att en av riskerna avseende lagefterlevnad har fått ett lågt riskvärde och bör således accepteras enligt reglementet för intern kontroll. För samtliga risker anges ett kontrollmoment, en metod för kontrollen och en tidpunkt då kontrollen ska utföras.

A.6.4 Uppföljning av intern kontroll

Kultur- och fritidsnämnden har upprättat ett uppföljningsdokument⁴² för 2023 års intern kontrollplan. Av dokumentet framgår det att 3 kontroller inte ännu har utförts. Det är 1 kontroll som visar en mindre avvikelse och 1 kontroll visar ingen avvikelse. Av dokumentet framgår det även att 5 åtgärder har beslutats. Samma information framgår av delårsrapporten⁴³.

A.7 Lönenämnden

I reglementet⁴⁴ för lönenämnden anges det att lönenämnden för administration av löneutbetalningar för anställda med flera i samverkande kommuner.

Av delårsrapporten⁴⁵ framgår det att lönenämndens interna kontroller är under utveckling och kommer att från och med 2024 ha en intern kontrollplan enligt kommunens reglemente för intern kontroll.

⁴¹ Internkontrollplan 2023, Kultur-och fritidsnämnden §87, 2022-12-13

⁴² Följa upp kontroller och åtgärder, intern kontroll kultur och fritidsnämnden

⁴³ Delårsrapport augusti 2023, 2023-10-03, Dnr 2023/01063

⁴⁴ Reglemente för gemensam lönenämnd, §108, 2023-06-12

⁴⁵ Delårsrapport augusti 2023, 2023-10-03, Dnr 2023/01063, godkänd av kommunstyrelsen 2023-10-24 §287

Håbo kommun

Granskning av kommunens interna kontroll med särskilt fokus på områdena lagefterlevnad, verkställighet av beslut och givna uppdrag samt upphandling och avtalstrohet

2023-12-06

A.8 Valnämnden

Enligt reglementet för valnämnden⁴⁶ svarar nämnden enligt gällande valförfattningar för genomförande av val till riksdag, landsting, kommunfullmäktige och Europaparlamentet.

Av delårsrapporten⁴⁷ framgår det att valnämndens interna kontroller är under utveckling och kommer att från och med 2024 ha en intern kontrollplan enligt kommunens reglemente för intern kontroll.

A.9 Krisledningsnämnden

Enligt reglementet⁴⁸ för krisledningsnämnden så är krisledningsnämnden kommunens ledande politiska organ om kommunen drabbas av en extraordinär händelse. Enligt Håbo kommuns hemsida⁴⁹ var den senaste gången som nämnden aktiverades 23 mars-14 september 2020 på grund av coronapandemin.

---

⁴⁶ Reglemente för valnämnden, Kommunfullmäktige, 2018-12-10 §172

⁴⁷ Delårsrapport augusti 2023, 2023-10-03, Dnr 2023/01063, godkänd av kommunstyrelsen 2023-10-24 §287

⁴⁸ Reglemente för krisledningsnämnden, Kommunfullmäktige 2022-12-12 §210

⁴⁹ [Krisledningsnämnden - Håbo \(habo.se\)](https://www.habo.se)